

ШЫН

СЭКП ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИН ОРГАНЫ

1955
МАЙ
11
СРЕДА
№ 95 (3289)
Өрттө 20 коп.

ССРЭ-нің Дээди Сөведини Президиумуна (1 арың).
Москва университетиниң ийи чүс чылыңга холбаштырган митинг (1 арың).
Партияның кыйгырынын өзугаар колхозтарга ажылдаары-биле (1 арың).
И. Петров — РСДРП-нин III съездиниң бежер чыл болганыга (2 арың).
М. Серен-Дорму. — Колхозтарын баш-

таар черлериниң ажылдагы партияниң контролду күштедирер (2 арың).
М. Чамбал-оол. — Өвүр район Сөвединиң ийги сессияны (2 арың).
Интиниң мал ажылды бектик көдүрүшкүнчө (3 арың).
С. Сандо. — Болочочу суурга (3 арың).
Мал ажылды күш-ажылды комплекслиг механизастарынын болган ажыктыг

организастарынын журткагы (3 — 4 арынар).
ССРЭ-нин чыраа төлөдериңиң Прагада барганы (4 арың).
Эрте-техниктиг кады-ажылдыжыга талашы-биле совет-польша комиссияның сески сессиянының дугайында дыңдыг (4 арың).

Кукуруза тарылгазын шынарлыг чорудары—чугула сорулга

СЭКП ТЫ-ның январь Пленумун шийтирине Коммунист партия көдө ажыл-агыйның өң докундай агырларын бирээс—мал ажылды өң дүргөн хөгжүрүнүн үндөзүн кылдыр тараа ажыл-агыйны улам ийди көдүрериниң кайгымы улуг программанын айткан.

Бистиң чуртувуска тараа бүдүрерин көүдөдириниң өң улуг курлавыларынның бирээс болза, кукуруза тарылгазын калбаргыры болуп турар.

Ол бектик дүжүттүг үнелг тараа кукурузанын тарылгазын калбаргыры, оңу бистиң Төрөс чуртувусун бүтү будунарына неггесерди малга өң чегирениң четчир курлавыларын тургузар болган мал ажылды бектик продуктувун чедир алыр арганы бээр.

Бистиң облыстың колхозтарының болган сохостарының хей нуруузу бо чылын кукуруза тарылгазын бир-де дугайында чорудар, ол чорук партия райкомнарыга, райбүткөскурага, ылангыя машина-трактор станцияларының, колхозтарының болган сохостарының удуртучуларына болган тусвай эртемнигеринге улуг хары салганы ошап, кукуруза тарылгазын бектик агротехниктиг денелге органызастаарының болган чорударының хөрөңчө чүткүлдүг салышкыны болган улуг ичөөнгейин оларга өңгөп турар.

Кукуруза тарылгазының шаяны күсөдир болган оңу бектик агротехниктиг денелге чорудар төлөдө, бистиң облыстың машина-трактор станцияларының, колхозтарына болган сохостарына бүтү-ле эртемге чугула чүдүрерин берген. Кукурузаның четчир хөгжөдүгү үнелгесин, кукуруза тарылгазын дөрбөчүн-улангач арга-биле чорудар трактор селгаларын дөңгөрүгө хөгжөдүгү хөрөңселерин, кукурузаны хол-биле одуруткан ажылгаар четчир хөгжөдүгү машиналары бистиң облыста акедирген.

Облыстың ына хей колхозтары кукуруза тарылгазын бектик агротехниктиг денелге дөрбөчүн-улангач арга-биле чорударына бүтү-ле бекеткенни алган.

Малгыя Улуг-Хем районун кукуруза тарылгазына өң бекеткен. Партия райкому, райбүткөс, МТС болган СЭКП райкомунун бирги секретары эш Градобеев, райбүткөсүнүн даргазы эш Намчак база МТС директору эш Гордей колхозтарга кукуруза тарылгазын бекеткенин айтырылганы толугай ажыл-агыйның түндөүндө ол районун кукуруза тарылгазына тараа кылдыр ажылгаар кукурузаның 250 акың центнер үнелгени бар, ыччанга 1000 гектар хире кукурузаны тарып болду. Ол районун кукуруза бүтү-лүгө 100 болган оң-даа хей гектар кукурузаны тарынар. Колхоз бүтү-лүгү тус-бүтү-лүгү кукурузаны хол-биле одурутуу 10—15 машиналары болган минералдыг удобрениелерин сатып ап, боттарында чедир алган. Колхозтар кукуруза тарылыгына тускайлаан шөлдөргө өлөк сөөртүп төгерип дозун, маркерларын бекеткеш турар. Колхозчулар кукурузаны хол-биле одурутуу машиналарын ажылгаарына өрөңкип, чаңгыш турар. Комсомол райкому ол чугула ажыл-херекке ийешкейин киришсе, районун кукуруза тарылгазын тарып өстүрериниң тала-

зы-биле комсомолчу-агымдарының 7 эвөлөрүн органызастаан.

Танды болган Бин-Хем районнарың колхозтары база кукуруза тарылгазына багай өвөс бекеткенни турар.

Началажог бистиң облыстың колхозтары болган сохостары кукуруза тарылгазына амдан өгөшө кирер ужуруту түбүжө, колхозтарын хей нуруузу, ылангыя Чөөн-Хемчик, Сүт-Хөл, Бай-Тайга, Тес-Хем, Каа-Хем, Чаа-Хал болган Өвүр районнарының колхозтары кукуруза тарылгазына ам-даа бекен эвөстөр. Ол районнарының колхозтарыңа кукуруза үнелгени шөлдүг эвөсти чедирген, а чамтык колхозтар мыраңай тресин чок. Кукурузаны хол-биле одурутуу машиналары болган минералдыг удобрениелерин тыптынып албай турар, кукуруза тарымыр шөлдери бекеткевей турар. Ол бүтү таварылга эвөс. Ол районнарың удуртучулары СЭКП ТЫ-ның январь Пленумун шийтирине тургусканын өзугаар бистиң облыстың колхозтарына болган сохостарына кукуруза тарып өстүрериниң айтырымының чугулазын ам-даа чедир билеп алыр хей чок болуп турар. Бистиң облыстың байдалдарында кукуруза тарылгазы шадла-ла шөптөгөн, шылатынган, өңи түндөүлдери берген түбүжө, «шөңдөр», «шылгаар» деп чылдак-биле кукуруза тарылгазының шөлдери колхозтарга 10—15 гектар хөмчөөгө ызыгарылар турар.

Бистиң облыстың колхозтарында болган сохостарында бирги элчөгдө чамтык районнарың удуртучуларында ол чугула кукурузаны чедир үнелгес чорутуу шийтирди-биле узуткаары эргежөк чугула.

Бистиң облыстың районнарының болган МТС-териниң чамтык удуртучуларында кукуруза тарылгазын селокса ажыл-агыйлар деп чылдак-биле кукуруза тарылгазын калба одурутар арга-биле, бөдүнү селкалар-биле чорудар дөр шын эвөс чүткүз амгыча чедир бар болуп турар. Бистер кукуруза тарылгазын тараага болган селокса хөгжөдүгү деп хуваасын ужуруту бис. Чугу дөргө кукурузаның тарылыгы болган өстүрүп докунтарының агротехниказын кайы-даа таварылгада бир дөңөй болуп турар, ыччанга кукуруза тарылгазын бүтү шөлдөринден тарааны болган селокса алдыр деп сорулганы салгышаан, колхоз болган сохос бүтү-лүгү кукуруза тарылгазын бүтү шөлдөргө чугула дөрбөчүн-улангач арга-биле хандырары эргежөк чугула.

«Мал ажылдың продуктуларын бүдүрерин көүдөдир дугайында» СЭКП ТЫ-ның январь Пленумунун шийтирлеринде хамарыштыр бүтүгү соруга чүд дөргө, облыстың партия, совет болган ажыл-агый органызастары кукуруза тарылгазын колхоз бүтү-лүгү 50—60 гектардан эвөш эвөс шөлдөргө чугула дөрбөчүн-улангач арга-биле чорударын хандырары турар бүтү-ле эргежөк чугула хөгжөдүгү алыр болуп.

Бистиң облыстың партия органызастары колхоз болган сохос бүтү-лүгү ол оңа чугула болган харысалгамы сорулганы өй-шаанда шынарлыг күсөдирине, коммунистериниң, комсомолчуларының, бүтү колхозчуларының, МТС-тер болган сохостар ажылчыларының ичөөнгейин мөөң-нөөр ужуруту.

Бистиң облыстың партия органызастары колхоз болган сохос бүтү-лүгү ол оңа чугула болган харысалгамы сорулганы өй-шаанда шынарлыг күсөдирине, коммунистериниң, комсомолчуларының, бүтү колхозчуларының, МТС-тер болган сохостар ажылчыларының ичөөнгейин мөөң-нөөр ужуруту.

СЭКП ТЫ-ның секретары П. Н. Поголовту митингиниң киреңкисиниң ийи-биле уткаанын, Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Төп Комитетинде болган ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүделиниң чорудар чагааны митингиге улуг көдүрүшкүнчүгү хулааң алган.

Совет Эвилелиниң Күрүнө Гимнизи чүчүлү-биле болган байырымы-биле чүчүлганын турган.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунда 1942 чылдың май 26-да англи-совет керээниң дугайында

1942 чылдың май 26-да чардыган «Гитлеринг Германияга болган Европада оң чалчаларына удуу дайынга өңдел дугайында база дайын соонда кады ажылдажылга болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Великобританияның Каттышкан Хаан чериниң аразында керээни» күш чок болдурар дугайында ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң саналын ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму 1955 чылдың май 7-де көргөн.

Айтылган керээни күш чок болдурар дугайында илеткеди ССРЭ-нің Дахтыкы Херектер Министри В. М. Молотов кылган.

Эвилелиниң Сөвединиң болган Националдар Сөвединиң дахтыкы херектер талазы-биле комиссиялары ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң саналын Чүүлдүгү-нүп көргөн болган 1942 чылдың англи-совет керээни күш чок болдурарын ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунга сүмөшөп тур деп Националдар Сөвединиң дахтыкы херектер талазы-биле комиссиязын дарткан Д. Т. Шепилов дыңаткан.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму В. М. Молотовту илеткеди база Эвилелиниң болган Националдар Сөвединиң дахтыкы херектер талазы-биле комиссияларынын кылган түнелгенин чугулажып көргөш, 1942 чылдың май 26-да чардыган «Гитлеринг Германияга болган Европада оң чалчаларына удуу дайынга өңдел дугайында база дайын соонда кады ажылдажылга болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Великобританияның Каттышкан Хаан чериниң аразында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Барымы Германияны катап чөсөткөдүрүп, барымы-европа армиязын тургузарын болган катап чөсөткөдүрүп турар Барымы Германияны шериг бөлүгөдүрүшкенинге — барымы-европа эвилелинге болган соңу-атлантика бөлүгүгө кыририн көрүп турар 1954 чылдың октябрь 23-теги париж дугуржулгаларын Англия күштүг болдуруп барылда деп чүвени ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму алтын тур. Ыччанга Англияның чыраа герман милитаризми катап тургузарының кол сорук кыриңкисиниң болган чорудучуларынын бирээс болуп берген.

Англияның чырааның шад ындыг хөдөлүшкенири гитлеринг агрессияга удуу совет болган англи улустарын дем каттыштырган аар-берге демиселини үнелгени чардыган 1942 чылдың англи-совет керээниң кол сорулгаларына үндөзүн-биле удуулангыш болуп турар. Ийи улустарының сыйрың кады ажылдажылга күзө-чүткүдү-биле болдунган ол керээни өзүгө Англия биле Совет Эвилели чаа герман агрессияны болдурар арганы болдуралгыч уланган бүтү хөмчөгдөри кады алыр, кандыг-бир эвилелерини кылбас болган дугуржуп турар талааларын кайы-бирөөннө удуу уланган кандыг-бир эвилелдерге кыриңкисин деп хүлээдүгөри боттарынга алганар.

Керээде оон ынай чугулаан турары болза:

- 1) Тайбыны камгаар болган агрессияга удуулангыш сорулга-биле дайын сөөлдүгү үдө ийги хөдөлүшкенири дугайында саналдарын хүлээп алгырың өскө-даа чангыс ай болдугу күрүңелер-биле боттарынын каттыжар күзөдүгүниң дугайын дугуржуп турар бектик талаалар мөңгөлөтүр.
- 2) Ийи саналдарын чүүлдүгү-нүп өргөткө чедир олар дайын чорудулаалары довуулангыш соонда Германияның азы Европада агрессияны үүгөдүрүшкенинге оң-биле холбашып күрүңелерин ийиңиң кандыг-даа күрүңелер агрессияны катаптайарын болган тайбыны үрөрин болдурар аргак кызыр төлөдө, оларын эрге-чаргырларында турар бүтү-ле хөмчөгдөри алыр» (керээниң 3-кү чүүдү).

Керээде оон ынай чугулаан турары болза:

«Кандыг-даа эвилелдерге кылбасы болган дугуржуп турар өскө бектик талага удуу уланган кандыг-даа эвилелдерге кыриңкисин дугуржуп турар бектик талааларын кайымы-даа хүлээнип тур» (керээниң 4-кү чүүдү).

Москва, Кремль, 1955 чылдың май 7.

1944 чылдың декабрь 10-да француз-совет керээниң дугайында

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок болдурар дугайында ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң саналын ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму 1955 чылдың май 7-де көргөн.

Айтылган керээни күш чок болдурар дугайында илеткеди ССРЭ-нің Дахтыкы Херектер Министри В. М. Молотов кылган.

Эвилелиниң Сөвединиң болган Националдар Сөвединиң дахтыкы херектер талазы-биле комиссиялары ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң саналын чүүлдүгү-нүп көргөн болган 1944 чылдың француз-совет керээни күш чок болдурарын ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунга сүмөшөп тур деп Эвилелдер Сөвединиң дахтыкы херектер талазы-биле комиссиязын дарткан М. А. Сузлов дыңаткан.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиуму В. М. Молотовту илеткеди база Эвилелиниң болган Националдар Сөвединиң дахтыкы херектер талазы-биле комиссияларынын кылган түнелгенин чугулажып көргөш, 1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун чүрөшө алган чарыкты мооң адаанда нарлатынды.

1942 чылдың май 26-дагы англи-совет керээни күш чок болдурар дугайында

Герман милитаризмиңиң талазында агрессия болган таварылгага кайы-кайзынга дузаажырның хүлээлгени керээде база кирип турар.

Англия болза, айтылган хүлээлгелерге чөрүштүр, герман милитаризми катап тургузарыңа ашар чыдар болган оң-биле чаа герман агрессиянын айымын тургузуп турар париж дугуржулгаларының кыриңкисин апарган. Ыччанга Англия болза, катап чөсөткөдүрүп турар Барымы Германия-биле кады Совет Эвилелинге удуу уланган шериг эвилелинде кирген. Англияның ындыг хөдөлүшкенири англи-совет керээни шуут үрөни болуп турар.

Совет Эвилели болза, совет болган англи улустарың дайынчы кады ажылдажылга-биле быжыгатынган бо керээ ийи күрүңелерин айымы чок чорун хандырарының эрге-ажыктырына тааркып турар болган найралдыг англи-совет харылааларын хөвөө арттырары болган хөгжүдери Европада тайбыны болган айымы чок чорукту деткайыңа чугула үндөзүн суур болуп турар деп чүвени удурулга болдуруп алган. Англияның болган Совет Эвилелиниң аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни хөвөө арттырарын болган быжылаарын чайгыш чокка ораддып келген.

Герман милитаризми катап тургузары тайбынга болган Европаның улустарынын айымы чок чорунга кыжанышкыны туртуруп турар деп чүвени Англияның чыраа херекке албайн, англи-совет керээ өзугаар болдунган англи-совет харылааларын хөвөө арттырары болган хөгжүдери Европада үр тайбыны деткайыңа чугула үндөзүн суур болуп турар деп чүвени удурулга болдуруп алган. Францианың болган Совет Эвилелиниң аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни хөвөө арттырарын болган быжылаарын чайгыш чокка ораддып келген.

Герман милитаризми катап тургузары тайбынга болган Европаның улустарынын айымы чок чорунга база хамтыкты мурунда Германия-биле кожа күрүңелерин айымы чок чорунга кыжанышкыны туртуруп турар деп чүвени Францианың чыраа херекке албайн, француз-совет керээ өзугаар болдунган англи-совет харылааларын хөвөө арттырары болган хөгжүдери Европада үр тайбыны деткайыңа чугула үндөзүн суур болуп турар деп чүвени удурулга болдуруп алган. Францианың болган Совет Эвилелиниң аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни хөвөө арттырарын болган быжылаарын чайгыш чокка ораддып келген.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1942 чылдың май 26-да чардыган «Гитлеринг Германияга болган Европада оң чалчаларына удуу дайынга өңдел дугайында база дайын соонда кады ажылдажылга болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Великобританияның Каттышкан Хаан чериниң аразында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар.

ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Н. ВОРОШИЛОВ, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары Н. ПЕГОВ.

1944 чылдың декабрь 10-дагы француз-совет керээни күш чок болдурар дугайында

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Устүдө айтылган чүүлдү барымдалааш, ССРЭ-нің Дээди Сөвединиң Президиумунун доктаадыры болза:

1944 чылдың декабрь 10-да чардыган «Совет Социалист Республикаларың Эвилелиниң болган Француз Республиказын аразында өңдел болган кайы-кайзынга дузаажыр дугайында керээни» күш чок апарганын барымдалааш, күш чок болдурар деп шийтирелген болган чөгуур чарыкты хүлээп алган.

Москва университетиниң ийи чүс чылыңга холбаштырган митинг

Май 7-де университеттин бажынынын чыныга Москваның Ленин орденин болган күш-ажылды Кызыл Тугу орденин М. В. Ложковс атыг күрүнө университетиниң ийи чүс чыл өңгө алдыр болдурган митинг болган. Муң-муң аялдар шөлдү додү берген. Чыыгаларының аразында чиртүү дөңи өөрдөгө чөдөрлериниң төлөдөкчелери, байыраалга кыриңкисин келген дахтыкы залчылар бар.

МБУ-нун парткомунун секретары С. С. Андреево митингын ажыткан.

СЭКП ТЫ-ның секретары П. Н. Поголовту митингиниң киреңкисиниң ийи-биле уткаанын, Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Төп Комитетинде болган ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүделиниң чорудар чагааны митингиге улуг көдүрүшкүнчүгү хулааң алган.

Болхоз шөлүндө кукуруза

АХАЛАЛАБИ (Грузин ССРде). Эртен чылың районун көдө ажыл-агый денелгенине улуг-улуг тараалары, ийи-үн чочагайларды алаан каш кукуруза сылгаларын дөңгөп турган. Шаанда бектик дагы черин кады агаарына кукуруза тараа кылдыр бышпас деп санап турган. Ол черин колхозтары кукурузаны мыраңай мал чөмчөгө бектик тарып турган.

Баргылаа сууруң «Ызыл Октябрь» болдурар агротехникти П. Гаустян турган кукуруза болза, далай денинден ийи—ийи ажыг муң метр черге алыгчөм тарызын берип болуп деп чүвени көргөткөн.

Дуржулагчы-селекционер Гаустян бектик дагыл черге тарып кукурузаның чаа сортуң өстүргөн. Районун аял-бүрү бектик зоналарда турар 20 колхозтарына кукурузаның чаа сорттарынын калба бөдүлдүргө шыгдаларына тускайлаан участоотарын тускайлаан.

Партияның кыйгырынын өзугаар колхозтарга ажылдаары-биле

СЭКП ТЫ-ның болган ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң кыйгырынын өзугаар колхозтарың удуртучуларыңа чорудучуларыңа илеткеди, партия райкомнарыңа болган СЭКП обкомунга билиңкисин кыриңкисин иштинден колхозтар дартгаларына ажылдаар кылдыр партия обкомундан сүмөшөп 26 партия, совет ажылдакчыларының база көдө ажыл-агыйның тускай эртемнигериниң үң недөй хуузаалыг муру май 9-та Кызылдын көдө ажыл-агый техникумуна ажыттыган.

СЭКП ТЫ-ның болган ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң кыйгырынын өзугаар колхозтарың удуртучуларыңа чорудучуларыңа илеткеди, партия райкомнарыңа болган СЭКП обкомунга билиңкисин кыриңкисин иштинден колхозтар дартгаларына ажылдаар кылдыр партия обкомундан сүмөшөп 26 партия, совет ажылдакчыларының база көдө ажыл-агыйның тускай эртемнигериниң үң недөй хуузаалыг муру май 9-та Кызылдын көдө ажыл-агый техникумуна ажыттыган.

СЭКП ТЫ-ның болган ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң кыйгырынын өзугаар колхозтарың удуртучуларыңа чорудучуларыңа илеткеди, партия райкомнарыңа болган СЭКП обкомунга билиңкисин кыриңкисин иштинден колхозтар дартгаларына ажылдаар кылдыр партия обкомундан сүмөшөп 26 партия, совет ажылдакчыларының база көдө ажыл-агыйның тускай эртемнигериниң үң недөй хуузаалыг муру май 9-та Кызылдын көдө ажыл-агый техникумуна ажыттыган.

СЭКП ТЫ-ның болган ССРЭ-нің Министрлер Чөвүделиниң кыйгырынын өзуг

РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАР

Суурдун чагаайжыдылгазынче кичээнге салбайн турар

Суурларнын тутулгарын калбартары-биле чергелештир, ооң ногаанчылыгын чорудун тургат, чурттакчыларнын културлук негедизин хандылары бирги черген айтырымы болур. Бай-Тайга районун төвү — Тээли суурда чуртталга бичкылары, өөредилгенин, култура-амыралдык болгаш албан черлеринин тутулгарын калбарын турар-даа, ногаанчыдылга ажылы чорутуунай турар

Суур ногаанчылыгын чуртталга көргөш, ВЛКСМ райкомунун II пленумунун үндүргөн шийтириш ёзуулар район төвүндө бүгү комсомол организацияларынын олурутулганын бо чыны массалык-биле чорудар дөөш организациястык ажылдарын чорудун турар.

Х. ЗРЕС-ООЛ.

Камгалалды кижизидикчи

Елена Ивановна Золотухина Суг-Аксы ортумак школага кижизидикчи болуп ажылдап турган. Ооң ажылы харысалга чогуу школа дирекцияны көргөш, Золотухинаны ажылында үндүр дугайында дилегин районго кырген. Районго ону чүгө ол школадан үндүрүш Суг-Хал эге школагынга ажылдар кылдыр дужалат бижеш чорудушкан.

Эш Золотухина ажылдан эжеленигин баштайгы хүнеринде оон багай аажычаны болгаш ажылында четтестери тодара келген. Шөлө-чөшпөрөл чокка тургачу хоорай кирер, өөрендиктер-биле массалык өнөр, негедде кичээлдер чорутпас болу берген. Бо четтестерин эдил алып дугайында эш Золотухина-биле школа эргелекчини тускай боселаны чорудун база башкылар советинде оон информацияны тыппап, эвештөө дугааларына анаа чедирип келген.

Ол четтестерин хүдөөн аң турар-даа, херек кырында оон күөселдеп чок. Бир сап калса да кичээл үезинде бирги-классты С. Шимкөргөн текетки бээрде Золотухина оон бажынче паранды-биле каккаш дугаалар сөгирип алган. Бички оолдун куузан хандырыгыже болган, ону аржызы-биле аажылап өткөөн Ооң улумдан ол оол азынче чана берген чартык ай иштинде өөредилгени үкөөн.

Коммунизмин амык тургучуларын совет патриоттыкка болгаш гуманизмин ёзуунга кижизидер ужурун тургат өөр-

никчилерге мындыг шын эвес чүдүлү база чугаалаан.

—Аза ден чүве бар бе?— деп өөреникчилер оон айтырган.

—Аза бар. Ол дээрге, хол, бут чок амтыган— деп, хуурмак шажынчы тайлыбырмы берген.

Бо бүгү четтестерин башкылар совети көргөш ону ажылында үндүр дугайында дилегин районго кырген. Иччалза-даа районго эргелекчини эш Логвинчев Золотухинаны богуна келдирип чугаалаан, ажаа калдыг-даа кечтер хүдөөнүн ажылында хевээр артырмы каан.

Оон сөөдүндө Золотухина наркы чоруну база катан эгелеп, бирги-классты М-ны болгаш ийгиликчесте О-ну эттеп дорамчылган. Бички урууларын култур чок сөстөр-биле дорамчылган комчур чоруктары сөөлү үеде делен турар. Ол ышкаш стогова новарында болгаш интернат эргелекчинин дугайында хон-меге мездин районго эргелекчини Логвинчевке кырген. Районго школа эргелекчин-биле кандыг-даа харылаа, хынаада чокка үстүндө эштерин чылдаган чок черге-ле ажылында үндүрүшкөн. Иччалган эш Логвинчев болса Золотухинаны камгалат турары билдирген.

Совет педагогиканын соруглазгына дүшпөс, буруу херек кылып турар Золотухинага чотур текетки кайы чер хүдөөлөр чүве ыргы?

Ш. ОНДАР.

„ШЫННЫ“ МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ИЗИ-БИЛЕ

„Доктаамал эвес кижин“

Тес-Хем районунуң Самгалдай суурунда култура бажынын директору эш И. Шербаковтун ажылында, өг-буле талазы-биле-даа доктаамал эвес чорудуну дугайында бо чылдың март 26-да үйгөн № 62 (3256) «Шын» сууруга парламенттинга фельетондук иш-биле областтык култура эргелели хынал көргө фельетонда айтыр фактылар шын болган.

Администрация талазы-биле эш Шербаковка шындык кечтер хүдөөлөр болган култура бажынын ажылы экидидер дугайында айтышканы берген деп, областтык култура эргелелинче начальнигинин ораалакчы эш К. Аржакча редакцияга дыннаткан.

Парлатынмаан чагааларның изи-биле

Каз-Хем районунуң Күңгүртүгдө харылаа салбырынның ажылында улуз четтестер барын, ажалчы чоңун чагаа харылааны болгаш парлага чугулазган айтшаада алабай турарын, салбырын начальниги эш Заградскаяны харысалга чок ажылдап турарын көдө бижикчи редакцияга бижеш.

Ук чагаанын иш-биле хыналды кылдыр-га айтыр фактылар шын болган. Харылаа салбырынның ажылында улуз четтестерин болдуруп турган эш Заградскаяны ажылында үндүргөн деп, областтык харылаа эргелели редакцияга дыннаткан.

Мал ажылында күш-ажылды комплексилги механизастаарының болгаш организаастаарының дуржулгазы

(Төнчүзү).

Ол бүгү болза зоотехникти дүрүнерин сагаанын, фермада бүдүрүлгө чорудугааларынның комплексилги механизациянын болгаш күш-ажылды шын организаастаанынын түнелсинде чедип алдынган. Комплекслиги механизацияны чорутууны продукциянын единдизин бүдүреринге күш-ажылды чарыгалдык дика кымарларыг чедирген.

Мал ажылында хөгжүдөлинде чедип алдынган чедиркилер туражок колхозта ажыгалтырмаан курлавырлар ам-даа дыка хөй. Чижээлээрге, мал чемери дажылаарының механизациянын четтесте-биле болгаш мал чени белекээр пехте машиналарын болган чок-ла урели бээр-биле холбантыр ол участотарда күш-ажылды чарыгалдык экин эрттир бедик болуп, ол чорук саада азынның механизациянын экономика талазы-биле амыктын элөөн куулаанын турар. Иччалган мал чемери дажылаарын, өдөк ажаалаанын дүргөн механизастаары, мал чемери белекээр чедик механизацияны улам болжазырагтайжыдары чугула.

Малотев аттыг колхоз СЭКП ТК-ның пленумунуң доктаалын күөселер дөөш демешшишкан, 1955 чылда мал кажаларында өдөктү ажаадык болгаш үндүр сөөртүрүн бүрүч механизастап турган, 1000 кубометр өдөк шыгжаар чорун турар деп турар. Оон ангыда мал чени белекээринин, сөөртүрүңү болгаш мал чени хууварының механизациянын дыка болжазырагтайжыдарын төлөвилеп турар. Ол бүгү болза иштинин мал ажылында күш-ажылды чарыгалдык улам ылай кылдырыны болгаш ону чингедиринге идиг бээр.

Ажыл-агый бүрүзүгө мал ажылы көдүреринге бирги черген ужу-дууламы мал ченинчи бижык суурун тургустарынын эргежел чугулааны СЭКП ТК-нын январь пленуму айтыкан. Малотев аттыг колхоз кукурузаның мал чени болур бедик тоолу-луун барыдалаан, Москва чоотунга кукуруза шягээдин аларының херөөнө бир-ле дугаарында киргенлеринин барөөк болу турар. 1954 чылда ол колхоз 26 га кукурузаны тарван болгаш малдык ногаан ченин чамдык участотарынга га бүрүзүндө-ле 36 тонна чедир алган турган. Кукурузаның салган силосту иштертер күдөдүн-биле чип турар. Малдың иштелг ажыктыг ченин ажылап турарында бо ажыл-агый чылынын баштайгы кварталда бөзүн сүт саадызын эиңр чылдың агы үезинге дөмөлөөргө ортан оралчок хөй болуп турар.

Мал чемери кылдыр кукуруза тарым өстүреринин херөөнө баштайгы чедирки-линеринд барыдалаан, ук калдык 1955 чылда 30 га кукурузаны тарымын болгаш севтар бүрүздүн 40 тонна дүжүтү алыры хүдөөнөн.

Механизациянын, а ол ышкаш мал ажылы көдүреринге күш-ажылды организаастаарының болгаш теозоринин шын системалынын кайтамчык улуз ужу-дуу-лазын Малотев аттыг колхозтун дуржул-газы көртүзүн турар.

А. ЛОБАНОВА,
Мал ажылының Бүгү-өлөөл инсти-тудунун улуз өртем ажылдакчызы, көдө ажыл-агый өртемдеринин кандидаты.
Г. РУМЯНЦЕВА,
Мал ажылының Бүгү-өлөөл инсти-тудунун өртем ажылдакчызы.

ССРЭ-нің чазак төлөөлериниң Прагада барганы

ПРАГА. (СЭТА). Совет Армия Чехословакияны хостаанының он чыл онуну байырлаанын ССРЭ-нің Министрлер Чөвүдөлинин Дарганын Бирги Ораалакчыны, СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнү Л. М. Каганович баштаан чазак төлөөлери май 7-де Прагада чөдө берген. Төлөөлерин составында: Украина ССР-нің Дээди Советинин Президиумунуң Дарганы Д. С. Боротченко, Совет Эвилелинин Маршалы К. С. Москаленко, Москва Советинин куускомунуң даргасы М. А. Яснов, Ленинградтык облустукомунуң дарганынын ораалакчыны Е. Г. Хахалина, ССРЭ-нің Чехословакияда элчини Н. П. Фирюбин төлөөлерин составында чазак кирип турар. Совет Эвилелиниң болгаш Чехословакияның Күрүне туттары-биле калсаан аэропортго хүндүлүк даанымы-ламы чыккаан тургускан турган.

Белер, Вратислав Крутина, Вацлав Пашек, министрлер, национал Фронтунуң удуручулары, Прагадың баштыны Адольф Свобода болгаш эрге-дужаалдыг өскө-даа килжилер уткуп алган.

Совет чазак төлөөлерин Кылат Улуз Республиканын, Польшанын, ГДР-нин, Венгриянын, Румыниянын, Болгариянын, Албаниянын, Корея Улуз-Демократтыг Республиканын, Моол Арат Республиканын, Чехословакияның хосталганын он чыл онуну байырлаанын Прагада чөдип келген чазак төлөөлериниң баштындары болгаш кежигүнери, улуз-демократтыг чурттарын дипломаттыг төлөө черлеринин элчини болгаш харысалганын ажылдакчылары уткуп алган.

Совет чазак төлөөлери ССРЭ-нің Чехословакияда элчини Н. П. Фирюбин баштаан элчини чериниң составы, база ол ышкаш Чехословакияда совет шериг атташынын хүдөөлөкчүн күөседип турар полковник С. И. Черноусов база уткуп алган.

Совет Эвилелиниң болгаш Чехословакиянын күрүне гимнилерин күөсеткен соода республиканың президенти Антонин Запотцкий болгаш совет чазак төлөөлери-нин баштыны Л. М. Каганович байырлыг сөөстөр солукшкан.

Фашизмден Германияның хосталганының он чылы Берлинге болган байырлыг хурал

БЕРЛИН. Фашизмден Германияның хосталган хүндүн бээр 10 чыл оюн таварыштыр Берлинге күрүне операзынын бажынына байырлыг хурал болган.

Леговту, ССРЭ-нің Герман Демократтыг Республикада онза болгаш бүрүн эргелиг элчини Г. М. Пушкынин иштинде байырлап уткуаан.

Хурал азынга улуз палатанының болгаш Герман Демократтыг Республиканың черлеринин палатанынын депутаттары, чала кежигүнери, демократтыг партияларын болгаш массалык организацияларын тылаакчыларын, бүдүрүлгени журалчылары, өртем болгаш културанын ажылдакчылары чымыган.

Байырлыг хуралды киржижчилеринин арзында Германияда совет шериглеринин бөдүрүнүч кол командирлеринин Совет Эвилелинин Маршалы А. А. Гречко база бар.

Чымылганнар улуз демократизмын чурттарынын чазак төлөөлери дипломаттыг алыш чаксаашкынар-биле база байырлап уткуаан.

Герман Демократтыг Республиканың болгаш ССРЭ-нің күрүне туттары-биле иштинде театрлар еделезинде: «Совет Эвилелиниң мадырыны улузтарында болгаш оларын тилдетирбес Чесекити Кустеринге алдар болгаш өөрүп четтирбес!» деп сөөстерин улуз үжүктер-биле бижеш.

Фашизмден Германияны хосталган хүндүн бээр он чыл онга тураскалган байырлыг хуралды Л. Болың ажиттаан, алеткел кылдыр-биле Отто Гротевольда сөс берген. Байырлыг хуралды киржижчилери О. Гротевольдун иширге өстүп келгенин иштинде уткуп алган болгаш оон чугаазын алыш чаксаашкыны кал улаа узе кирип турган.

Байырлыг хуралды киржижчилери Герман Демократтыг Республиканың президенти В. Пикли дожага көстүп келгенин дипломаттыг алыш чаксаашкыны-биле уткуаан.

Оон соода Совет Эвилелиниң чазак төлөөлеринин удуручузу Министрлер Чөвүдөлинин Дарганын Бирги Ораалакчыны болгаш СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнү М. Г. Перухиниң байыр чедирин чүве чугаалаан.

Герман Демократтыг Республиканың премьер-министри О. Гротевольд, Герман Демократтыг Республиканың демократтыг партияларынын база массалык организацияларынын удурутур ажылдакчылары, ГСЧАП ТК-ның Политбюро кежигүнери хуралдын президиумунуң олуруттарына көөп олурутканан.

М. Г. Перухиниң чугаазын улуз кичээл-биле дыннаан болгаш дипломаттыг үдүлбөс алыш чаксаашкыны узе кирип турган.

Хуралды киржижчилери Совет Эвилелиниң чазак төлөөлери— төлөөлерин баштыны ССРЭ-нің Министрлер Чөвүдөлинин Дарганын Бирги Ораалакчыны, СЭКП ТК-ның Президиум кежигүнү М. Г. Перухиниң, төлөө кежигүнери — ССРЭ-нің Камгалал министри Совет Эвилелиниң Маршалы Г. К. Жуковту, ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунуң Секретары Н. М.

Оон дараазы-биле Кылат Улуз Республиканын, Польша Улуз Республиканын, Чехословакия Республиканын, Венг Улуз Республиканын, Румын Улуз Республиканын, Болгариянын Улуз Республиказынын, Албаниянын Улуз Республиказынын, Моол Арат Республиканын чазак төлөөлеринин баштындары байыр чедирч. чүве чугаалаганаан.

Оон дараазы-биле Кылат Улуз Республиканын, Польша Улуз Республиканын, Чехословакия Республиканын, Венг Улуз Республиканын, Румын Улуз Республиканын, Болгариянын Улуз Республиказынын, Албаниянын Улуз Республиказынын, Моол Арат Республиканын чазак төлөөлеринин баштындары байыр чедирч. чүве чугаалаганаан.

Совет-иран садыг харылзааларынга

ТЕГЕРАН. Иранда Совет Эвилелиниң садыг төлөөлөкчүнүн болгаш Ираннын Национал экономика министровунуң арзында бот-боттарын байырлыг бичириниң байдалында эртин турган чугаала-жидикчилеринин түнелсинде 1955 чылдың май 4-те Тегеранга ССРЭ-ден Иранче болган Иранда ССРЭ-же чылдың элчелер-лит үезинде барааннар алчырынын дугайында Иранда ССР Эвилелиниң садыг төлөө-лөкчүн Бакулинин болгаш Ираннын национал экономиказынын министринин хүдөөлөкчүн күөседип турар Каманын арзында чөдөлажыкшынар болган.

ин, кара металлдар провадын, цементин, аямы-бүрү дершишкыны, автомобильдерин, көдө ажыл-агый машиналары, химия барааннарын, маш материалдарын болгаш өскө-да барааннарын бөөр апар.

Совет Эвилелинге Иран рис, хөөк, дук, алгы-кеш, чяг-өт, балык продуктуларын, кургак продуктулар, үстүг үнүштер терзинери, руда болгаш өскө-даа барааннарын бөөр.

Бот-боттары барааннар алчырынын дугайында чедип алдынган дугурулга ССРЭ биле Ираннын арзында бараан саарылганын моон солгаар көвүдөлирин көрүн турар.

Чедип алдынган дугурулга ёзуулар Совет Эвилели Иранга хөөк-саазын пестер-

Дайын айымынга улуз күчүдүг шимчөөшкни Италияда өзүн турар. Париж дугурулгаларын бадылаан чорук хамыктын мурунда ажыктын агынын болгаш бүгү ажылы чоннарын амырал эрге-ажылдарына согушкун болур деп чүвени итали патриоттор билип турар. Бажылар ханаларында биштинген сестер, плакаттар, хуудустар ол чорукту илередиң турар.

Эртем-техниктиг кады-ажылдажылга талазы-биле Совет-Польша комиссиянын сески сессиязынын дугайында дыннадыг

Эртем-техниктиг кады-ажылдажылга талазы-биле совет-Польша комиссиянын сески сессиязы бо чылдың апрель төвчү-зүндө Варшавада болган. Байырлыг байдалга болуп эрткен бо сессияга моон солгаар кайы-кайзынга эртем-техниктиг дугаламчы көргүсчүрүн болгаш бүдүрүлгө дуржулгалын солгаарын көрүн турар протоколга ат салган.

ни таныштыры-биле поляма тускай эртемдериниң хүдөөн алып, өртем болгаш техниканың аямы-бүрү айтырларынын талазы-биле консултациялар кылдыр-биле болудуну тускай эртемдериниң Польша-же база чорудар.

Чымыл күжү-биле ажылдар алектри станцияларын чангыс-ай төлөвилдери-рин, бетон болгаш шлак-бетон кылгаларын бүдүрүп үндүреринин талазы-биле төлөвилдери, энергетиктиг дершишкынери бүдүрүп үндүреринин шийгыларын болгаш технологияны документацын, көдө ажыл-агый, алектри болгаш өскө-даа машиналарын, химиянын чамдык продуктуларын болгаш медицина херекселерин Польша Улуз Республикага бөөр деп Совет Эвилели сессияга шийтирерин.

Польша Улуз Республика бөдүнүң талазында Совет Эвилелинге машина тулуш-кунуун, химия, аш-чөк, саазын, форма-кет үлөтүрүңүң талазы-биле документациянын болгаш бүдүрүлгө, кадык камгала-лынын талазы-биле дуржулгалын дамчыт-бээр, Польшанын улуз ажыл-агыйын-тус-тус адыраларын чедиркинери-биле совет тускай эртемдериниң база таныштырар.

Оон ангыда Совет Эвилели даг херөөнүн, энергетика, геология, туудушкун, чик үлөтүр, көдө ажыл-агый, демки орук транспортуң талазы-биле чедиркинер-

Комиссиянын совет таладан кежигүнери Польшага келген үезинде азын хөй үлөтүр бүдүрүлгө болгаш эртем-инженер-лер албан черлери-биле, оон иштинде Ленин аттыг металлургия комбинаты-биле, чик автомобилдер заводу-биле, станок-туудуш-кунуң заводу-биле, дөмүр-даш шахта-лары болгаш өскө-даа бүдүрүлгө-биле танышкан.

Варшава чөвүлел хуралычче Болгарияның чазак төлөөлериниң чорутканы

СОФИЯ. 1954 чылдың декабрь 2-ле Мо-сква чөвүлел хуралынын киржижчилери-куртуулериниң чөвүлел хуралында баары-биле Министрлер Чөвүдөлинин Дарганын Выхо Червеклов баштаан Болгариянын чазак төлөөлери Варшавада чоруткан. Те-

лөөлериң составында улуз камгалаанын министри армия генералы Петр Панчевский болгаш даштык херектер министри Мичо Нейчев олар кирип турар.

(СЭТА)

Сирий парламентинин даштыны херектер талазы-биле комиссиязынын шийтири

БЕИРУТ. Дамасктын «Аш-шам» сулу-нуң май 5-теги дындамын ёзуулар алыр-га, сирий парламентинин даштыны херектер талазы-биле комиссиясы Совет Эвилелинче сирий парламентинин төлөөлериң чорудар дугайында ССРЭ-нің Дээди Советинин чалазыкынын хүдөөн алып деп доктааткан.

Уругвайда ажыл соксадышыкыны

МОНТЕВИДЕО. Монтевидео порттуң (Уругвай) 3 муң ажылчыныры май 5-те 24 палатыг ажыл соксадышынын чар-лазанын. Ажыл соксадышынын кылды турарлар ажыл төлөвирин, ажыл чоктар-нын пособезини төлөвирин бедилери, күш-ажылдын бадылтын өкчиликтерин негеш турарлар.

(СЭТА)

Монтевидеода ажылдан үндүрер чоруту күш чок болдуруун негеш, «Фунса» деп реэппа үлөтүрүңүң зарволуңн ажыкчы-нары ажыл соксадышынын кылганнар.

Англи дажыларынның ажыл соксадышынын үргүчүлөп турар

ЛОНДОН. Май 4-те Донкастериниң дөмүр-даш бассейниниң ажыл соксадышынын кылды турар дажыларында база 28 шах-таларын ажылчыныры калтышканнар, оон түнелсинде ажыл соксадышынын кылды турарларын ишти саны 70 муң кижиге четкен.

ДОПЧУ МЕДЭЭ

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиум эш Палтелеймон Кодратьевич Пономарен-козу ССРЭ-нің Польша Улуз Республикада онза болган бүрүн эргелиг элчиниңге то-куйлаан.

(СЭТА)

Редактор Д. О. БЕГЗИ.

1955 чылдың ийги чартынында „ШЫННЫ“ чагылгазын хүлөөп ап турар.

ЧАГЫЛГАНЫҢ ӨРТЭЭ:
Чартык чылда 26 рубль 10 коп.
Үш айда 13 рубль 5 коп.
Неделяда 5 унор.

Чагылганы Тыва областтың бүгү харылзаа конто-ралары, салбырлары болгаш агентилери хүлөөп ап турар.

Ол ышкаш областың „ТУВИНСКАЯ ПРАВДА“, „МОЛОДЕЖЬ ТУВЫ“— „ТЫВАНЫН АНЫЯКТАРЫ“, „СЫЛДЫСЧЫГ АШ“

солуннарның чагылгаларын хүлөөп ап турар. СОЮЗПЕЧАТЬ.

БЫЗЫЛДЫҢ КҮРҮНЕНИҢ БАШКЫ ИНСТИТУДУ ЗАОЧНЫН ӨӨРЕДИЛГЕГЕ СТУДЕНТИЛЕР ХҮЛӨӨП АЛЫРЫН ЧАРЛАП ТУР

- Институт дараазында салбырлары:**
1. Тыва дылдың болгаш литературанын;
  2. Орус дылдың болгаш литературанын;
  3. Физика-математиканын.
- Өөредилгениң хуусаазы — 3 чыл.
- Институтка хүдөөн алырының дугайында (ортумак өөредилгелг кижилер) балдиришкынерин 1955 чылдың июнь 20-ге чедир хүлөөп алыр.
- Заочный салбыр кырини күдөөн кижилер институттун директоруң алынга дараазында документилерин кириер ужураут:
1. Балдиришкыни;
  2. Автобиография;
  3. Ортумак эртемнин дугайында документ (чагыне бөдүн);
  4. Ажылдап турар черинден шыныдылга;
  5. 3 фото-чуруктар.
- Кириерин өкшаменирин 1955 чылдың июнь 15-тен 25-ке чедир дараазында эртемгерге чорудар:
- а) тыва дылдың болгаш литератураның салбырынга; орус дылга болгаш литературага (аас-биле болгаш бижимел-биле), тыва дылга (бижимел-биле), ССРЭ-нің улустарынын төөгүзүңге, географияга;
  - б) орус дылдың болгаш литератураның салбырынга; орус дылга болгаш литературага (бижимел-биле болгаш аас-биле), ССРЭ-нің улустарынын төөгүзүңге, географияга;
  - в) физика-математика салбырынга; орус дылга болгаш литературага (бижимел-биле болгаш аас-биле), математикага (бижимел-биле болгаш аас-биле), физикага.
- Июль 25-тен 30-ге чедир чаа хүдөөп алганнар баштайгы танылга сессияны өртөр.

Институттун адреси: Кызыл хоорай, Ленин куумчузу, бажык № 4 ДИРЕКЦИЯ.